

Europski
dokumentacijski centar
EDC Pravni fakultet Rijeka

Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

Izazovi dugoročne održivosti elektroničkih znanstvenih časopisa interdisciplinarni pogled

28. rujna 2023., 10:00 - 14:30

Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet, Plava dvorana

Namjera je skupa razmjena iskustava i osnaživanje sveučilišne zajednice, urednika znanstvenih i stručnih časopisa te visokoškolskih knjižničara i informacijskih stručnjaka o važnosti upravljanja i dugoročnog očuvanja znanstvene baštine te dostupnosti elektroničkih publikacija kao izazova za znanstvenu zajednicu u digitalnom dobu.

PRAVNI DUGOROČNO

Izazovi dugoročne održivosti elektroničkih znanstvenih časopisa: interdisciplinarni pogled

Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

10:00–10:15

Otvaranje skupai pozdravne riječi

prof. dr. sc. Vesna Crnić-Grotić, dekanica, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet, prof. dr. sc. Saša Zelenika, prorektor za strateške projekte, Sveučilište u Rijeci

10:15–11:30

Uvodno izlaganje: Dugoročno očuvanje elektroničkih znanstvenih časopisa

prof. dr. sc. Hrvoje Stančić, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet i Branka Marijanović, mag. bibl., viša knjižničarka, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet elektrotehnike i računarstva

Uvodno izlaganje: Pravni aspekti otvorenog pristupa i elektronički znanstveni časopisi

prof. dr. sc. Ivana Kunda; Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

11:30–11:45

Predstavljanje Full Open Science postignuća istraživačkih timova Sveučilišta u Rijeci

prof. dr. sc. Saša Zelenika, prorektor za strateške projekte, Sveučilište u Rijeci

Predstavljanje projekta Open and Universal Science (OPUS)

Nataša Jakominić Marot, MBA, rukovoditeljica, Sveučilište u Rijeci, Sveučilišni centar za istraživanje i inovacije

Predstavljanje Vodiča za objavljivanje radova u europskom istraživačkom prostoru: OA

prof. dr. sc. Ivana Kunda i dr. sc. Dejana Golenko, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet

11:45–12:15

Stanka uz osvježenje

12:15–13:30

BoF (Birds of Feather):

dr. sc. Maja Gligora Marković; doc. dr. sc. Igor Eterović, Sveučilište u Rijeci, Medicinski fakultet; izv. prof. dr. sc. Dalida Rittossa, Sveučilište u Rijeci, Pravni fakultet; Ljiljana Jertec Musap, Sveučilište u Zagrebu, Sveučilišni računski centar (Srce) i Lea Lazzarich, knjižničarska savjetnica, ravnateljica, Sveučilišna knjižnica Rijeka

13:30–14:30

Radionica: Upravljanje dugoročnim očuvanjem elektroničke građe u praksi

Branka Marijanović, mag. bibl., viša knjižničarka, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet elektrotehnike i računarstva

SUDJELOVANJE JE NA OVOM SKUPU NENAPLATNO,
NO POTREBNO JE PRETHODNO SE PRIJAVITI PUTEM **POVEZNIČICE**.
SVAKI ĆE SUDIONIK DOBITI POTVRDNICU KAO DOKAZ O SUDJELOVANJU.

Izlagači

prof. dr. sc. Hrvoje Stančić
Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
Filozofski fakultet,
Sveučilište u Zagrebu

Branka Marijanović
Središnja knjižnica
Fakultet elektrotehnike i računarstva,
Sveučilište u Zagrebu

Dugoročno očuvanje elektroničkih znanstvenih časopisa

Uz sve prednosti koje je elektroničko nakladništvo donijelo znanstvenoj zajednici, poput lakše diseminacije znanja i bržeg objavljivanja rezultata znanstvenih istraživanja, dugoročno očuvanje elektroničkih publikacija predstavlja velik izazov. Zbog zastarjevanja medija, formata zapisa i tehnologije dugoročno očuvanje predstavlja složen i kontinuiran problem kojeg je potrebno adresirati interdisciplinarno, dosljedno i proaktivno. To treba činiti tijekom cijelog životnog ciklusa digitalnog objekta kojeg se želi sačuvati – od njegovog nastanka, zaprimanja u repozitorij, (dugo)trajnog čuvanja pa sve do korištenja pri čemu treba voditi računa o tome da se potrebe i očekivanja krajnjih korisnika tijekom vremena mogu mijenjati. Pritom je važno osigurati autentičnost građe i dugoročni pristup koristeći se pouzdanim i provjerenim metodama očuvanja koje uzimaju u obzir specifičnosti svakog pojedinog tipa građe. U svojem izlaganju autori će prikazati osnovne koncepte dugoročnog očuvanja osvrćući se na očuvanje elektroničkih znanstvenih časopisa. Potom će prikazati rezultati istraživanja stanja dugoročnog očuvanja elektroničkih znanstvenih časopisa u Hrvatskoj i svijetu. Zaključno, na temelju provedenog istraživanja, autori daju preporuke za izradu kvalitetne i održive strategije dugoročnog očuvanja sadržaja koje objavljuju elektronički znanstvenih časopisa.

prof. dr. sc. Ivana Kunda
Sveučilište u Rijeci,
Pravni fakultet

Pravni aspekti otvorenog pristupa i elektronički znanstveni časopisi

Elektronički znanstveni časopisi često se povezuju s otvorenim pristupom. Jedan od razloga je taj što radovi koji su objavljeni u takvom časopisu dostupnom putem interneta mogu naći put do čitatelja diljem svijeta u bilo kojem trenutku. Osim toga, takvi časopisi uglavnom iziskuju manja materijalna ulaganja od onih u tiskanom obliku. Slijedom navedenog, elektronički znanstveni časopisi bili bi idealni kandidati za otvoreni pristup, i to onaj „zlatni“ ili „dijamantni“. No, u stvarnosti nije uvijek tako. Komerijalni nakladnici gotovo redovito nameću visoke troškove objave rada autorima, koje prije same objave naplaćuju od autora. U suprotnom rad ne može biti objavljen u otvorenom pristupu, već za pristup tom radu treba platiti naknadu. Nekomerijalni nakladnici češće se odlučuju za otvoreni pristup, bilo uz manje naknade troškova objave ili bez naknade tih troškova jer ih (su)financiraju iz drugih, poglavito namjenskih javnih izvora. I komerijalni i nekomerijalni nakladnici kontroliraju sudbinu svojih publikacija i radova u njima na temelju prava nakladnika te autorskog prava za koje je ugovorom s nakladnikom nerijetko predviđeno da se zasniva isključivo pravo iskorištavanja u korist nakladnika. Stoga, želi li znanstvenik za svoj rad osigurati otvoreni „zeleni“ pristup, primjerice na institucijskom repozitoriju ili nekoj od otvorenih akademskih mreža na internetu, mora prethodno provjeriti pod kojim uvjetima iz nakladničkog ugovora to može učiniti. Razni su pravni modeli koje su osmislili pojedini nakladnici u ugovorima sa znanstvenicima pa je takav sustav donekle zbunjujući jer zahtjeva provjeru za svaki rad posebno. Međutim, neke su države uvele ograničenja nakladničkih prava na objavljenim znanstvenim radovima (primjerice kroz uspostavljanje razdoblja embarga nakon kojeg autor ima pravo na sekundarnu objavu javnosti u otvorenom pristupu) i time uspostavile zakonsku osnovu za otvaranje znanosti, poglavito one koja je u cijelosti ili dijelom financirana iz javnih sredstava.

Branka Marijanović
Središnja knjižnica
Fakultet elektrotehnike i računarstva,
Sveučilište u Zagrebu

Upravljanje dugoročnim očuvanjem elektroničke građe u praksi (radionica)

Radionica je namijenjena urednicima znanstvenih časopisa, knjižničarima i ostalim baštinskim stručnjacima te svima koji su uključeni u poslove nakladničke djelatnosti u akademskom okruženju ili koji upravljaju zbirkama građe na svojoj ustanovi. Radionicom će polaznici dobiti uvid u osnove upravljanja dugoročnim očuvanjem elektroničke građe koje uključuju šest osnovnih elemenata: identifikaciju, odabir, pohranu, zaštitu, upravljanje i pristup. Polaznici će biti upoznati s ključnim resursima i alatima za provođenje dugoročnog očuvanja te će imati prilike steći i praktično iskustvo u razvijanju učinkovitog plana dugoročnog očuvanja na svojoj instituciji. Za praćenje radionice nije potrebno predznanje.

prof. dr. sc. Saša Zelenika,
prorektor za strateške projekte,
Sveučilište u Rijeci

Predstavljanje Full Open Science postignuća istraživačkih timova Sveučilišta u Rijeci

Nataša Jakominić Marot, MBA
rukovoditeljica, Sveučilište u
Rijeci, Sveučilišni centar za
istraživanje i inovacije

Predstavljanje projekta Open and Universal Science (OPUS)

BoF (Birds of Feather): iskustva urednika znanstvenih časopisa, predstavnika Sveučilišta, knjižničara, informacijskih stručnjaka o važnosti dugoročnog očuvanja elektroničkih znanstvenih časopisa.

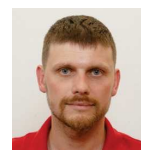
dr. sc. Maja Gligora Marković
Katedra za medicinsku
informatiku
Sveučilište u Rijeci,
Medicinski fakultet

Lea Lazzarich,
knjiž. savjetnica
ravnateljica
Sveučilišna knjižnica Rijeka

izv. prof. dr. sc. Dalida Rittossa
Sveučilište u Rijeci,
Pravni fakultet

doc. dr. sc. Igor Eterović
Katedra za društvene i
humanističke znanosti u
medicini, Sveučilište u Rijeci,
Medicinski fakultet

Ljiljana Jertec Musap
Sektor za upravljanje podacima
Sveučilište u Zagrebu,
Sveučilišni računski centar
(Sroce)